

raad voor cultuur raad voor cultuur raad voor cultuur

R J Sechimmelpennincklaan 3
post bus 61243
2506 AC Den Haag
telefoon +31(0)70 310 66 X6
fax +31(0)70 36147 27
e-mail cultuur@cultuur.nl
www.cultuur.nl

Minister van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap
p/a de Algemene Rijksarchivaris
Postbus 90520
2509 LM Den Haag

datum: 06 november 2006
uw kenmerk: C/S&A/06/1944
uw brief van: 25 augustus 2006
ons kenmerk: arc-2006.0320317

onderwerp: advies over de vaststelling van de ontwerp-selectielijst Rechterlijke
macht

Zeer geachte mevrouw Van der Hoeven,

In de hierboven vermelde brief vraagt u de Raad voor Cultuur advies over de ontwerp-selectielijst voor archiefbescheiden op het beleidsterrein Rechterlijke macht over de periode vanaf 1950. Deze lijst wordt voor vaststelling voorgedragen door de Mandaatgroep Rechterlijke macht, die het zorgdragerschap in de zin van de Archiefwet 1995 zegt te hebben overgenomen van de gerechten (voor wat betreft de archieven van de zittende magistratuur) en de minister van Justitie (voor wat betreft de archieven van het Openbaar Ministerie en de Hoge Raad).

In uw brief verzoekt u de Raad om binnen acht weken advies uit te brengen. De Raad heeft de ontwerp-lijsten in eerste instantie aan procedurele en vervolgens aan inhoudelijke aspecten getoetst. Hij biedt u bij deze zijn bevindingen aan.

Toetsing van procedurele aspecten

De Raad is van mening dat de voorbereiding van de ontwerp-lijst in procedurele zin niet geheel voldoet aan de wettelijke vereisten.

Reikwijdte mandaat

Voor de voorbereiding van de ontwerp-lijst is door de betrokken zorgdragers een zogenaamde Mandaatgroep van betrokken ambtenaren ingesteld. Dat is een inmiddels beproefde constructie waarvan de Raad zich altijd een groot voorstander heeft betoond. Uiterste zorgvuldigheid bij het bepalen en het vastleggen van de reikwijdte van het mandaat is echter wel vereist.

---

¹ Dit advies is voorbereid door de Bijzondere Commissie Archieven van de Raad. In zijn brief dd. 24 juli 2006, kenmerk rc.2006.03 12611 heeft de Raad u geïnformeerd over de wijze waarop hij in het vervolg invulling geeft aan zijn adviestaak ingevolge artikel 5, tweede lid, van de Archiefwet 1995.

In dit geval is er sprake van dat liet *zorgdragerschap* door de actoren afgestaan zou zijn aan de Mandaatgroep. De Raad neemt aan dat het hier feitelijk slechts gaat om de mandatering van de voorbereiding van de vaststelling van de voorliggende ontwerp-selectielijst.'

Zorgdragers voor wie vaststelling wordt aangevraagd

Uitgaande van de aanname dat de Mandaatgroep niet echt liet formele zorgdragerschap vervult, is het onduidelijk welke organen in deze vaststellingsprocedure dan wel als zorgdragers moeten worden beschouwd. In het verslag van het driehoeksoverleg worden ten onreclite alle actoren als zorgdragers bestempeld. De Raad stelt vast dat alle rechtsprekende colleges in het uitzondering van de Hoge Raad zelfstandig zorgdrager zijn. Zij nemen deel aan de Mandaatgroep, en het is duidelijk dat zij de lijst willen (laten) vaststellen.

De minister van Justitie is zorgdrager voor de archieven van de Hoge Raad en het Openbaar Ministerie. Hij neemt niet deel aan de Mandaatgroep en liet is op basis van de stukken niet duidelijk of hij de lijst wil (doen) vaststellen. De ontwerp-lijst bevat wel handelingen van de actor *Hoge Raad* en de actor *Openbaar Ministerie*. Navraag bij het ministerie van Justitie en de Mandaatgroep³ maakte duidelijk dat de Mandaatgroep in het kader van het driehoeksoverleg contact heeft gezocht met het Openbaar Ministerie en de Hoge Raad en dat deze beide organen hebben ingestemd met de voorliggende ontwerp-lijst. Van dit onderdeel van het driehoeksoverleg is ten onreclite geen verslag gedaan. Bovendien heeft de minister van Justitie verzuimd de vaststelling van de lijst formeel aan te vragen. In die ommissie wordt nu alsnog voorzien.

De gang van zaken rond deze lijst maakt duidelijk dat zorgvuldige mandatering niet vanzelfsprekend is. Zowel de zorgdragers als liet Nationaal Archief hebben in deze procedure fouten gemaakt. De Raad adviseert u om nauwlettend toe te zien op de inhoudelijke en de procedurele kwaliteit van mandaatverleningen. Dit punt weegt des te zwaarder nu mandatering een gebruikelijke en veelvoorkomende figuur aan het worden is bij de vaststelling van selectielijsten.

De Raad ziet in deze casus ook aanleiding tot liet herhalen van zijn pleidooi om bij de adviesaanvraag stukken te overleggen waaruit blijkt hoe de mandatering is geregeld en geformuleerd. Alleen dan kan de Raad snel en eenvoudig de procedurele toetsing die hem wettelijk is opgedragen uitvoeren.

---

² De Raad vraagt zich af of het object van de mandaatverstrekking zoals dat in de stukken staat omschreven, namelijk het zorgdragerschap, juist is in relatie tot de inhoud die de Archiefwet 1995 aan het zorgdragerschap geeft. Het zorgdragerschap als zodanig lijkt de Raad een verantwoordelijkheid die zich uit de aard der zaak niet leent voor mandatering. Anders is het met wat de Algemene Wet Bestuursrecht betitelt als feitelijke handelingen, waartoe ook de voorbereidingen van een selectielijst gerekend kunnen worden. Zie ook het rapport Uitbesteding van archiefwettelijke werkzaamheden dat onlangs in opdracht van het Nationaal Archief is opgesteld o.l.v. prof. mr. Inge C. van der Vlies.

³ Informatie is telefonisch verstrekt door de heer E. Steigenga van het ministerie van Justitie en via hem ook door de heer P. Giezen, secretaris van de Mandaatgroep.

Toetsing van inhoudelijke aspecten

De werking van het totaal aan selectie-instrumenten voor de Rechterlijke Macht

De selectielijst is voor de rechterlijke macht slechts een van de instrumenten die bepalen hoe de selectie daadwerkelijk uitpakt. De selectie van zaakdossiers op grond van artikel 5, onder e, van het Archiefbesluit 1995 is een belangrijk aspect van de toepassing van deze selectielijst. Die selectie wordt verricht aan de hand van een speciaal daarvoor opgestelde handleiding en door speciaal daarvoor ingestelde Aanwijzingscommissies per arrondissement. Voor de monitoring van het totale waarderings-, selectie- en bewerkingsproces bij de rechterlijke macht is een landelijke Permanente Begeleidingscommissie ingesteld.

De Raad hecht eraan dat dit totaalpakket aan instrumenten en voorzieningen op termijn van ca. 5 jaar grondig wordt geëvalueerd en adviseert u daarover op korte termijn al afspraken te maken met de betreffende zorgdragers en het Nationaal Archief.

Onduidelijkheden door hybride methodiek

Ook op deze ontwerp-lijst is het bezwaar van toepassing dat de Raad in zijn advies uit 2001⁴ over de vorige versie van deze lijst heeft verwoord ten aanzien van het als actor opvoeren van de (*proces*)partijen in een gerechtelijke procedure, van de *opsporingsambtenaar* en van de *curator*. Dat is een keuze die archivistisch onjuist is en praktische problemen met zich mee brengt. Bij het opstellen van een selectielijst wordt uitgegaan van het gezichtspunt van de archiefvormer. De archiefvormers waar het hier om gaat zijn de rechterlijke organisaties. De procespartijen, opsporingsambtenaren en curatoren spelen alleen een rol in die zin dat zij in de gerechtelijke procedure stukken produceren en die worden opgenomen in de zaakdossiers van de rechtbank. De archieven die de procespartijen, opsporingsambtenaren en curatoren zelf vormen vallen niet onder de werking van deze selectielijst. Daarom horen zij hier niet als actor te worden benoemd. Het verkeerd benoemen van actoren zaait bovendien verwarring voor de selecteur en andere gebruikers van de lijst: het is voorstelbaar dat een selecteur van een rechtbankarchief aan de hand van deze lijst een pleitnota uit een dossier verwijdert omdat hij in de veronderstelling verkeert dat die, zoals het immers in de lijst wordt vermeld, wordt bewaard door de procespartij.

Het opvoeren van partijen, opsporingsambtenaren en curatoren als actor vloeit voort uit het feit dat de ontwerp-lijst het product is van een hybride methodiek die niet als zodanig onderkend lijkt te zijn. Enerzijds heeft men de methode institutioneel onderzoek willen gebruiken, waarbij de handeling centraal staat. Anderzijds heeft men een vrij traditionele stukkenlijst willen maken, omdat het op dit terrein van belang is om op micro-niveau te beslissen wat voor soort stukken hoe lang bewaard moeten blijven. Zo wordt elke procedurestap die tot een specifieke categorie neerslag leidt als handeling geformuleerd, zelfs als de 'actor', zoals in veel gevallen geldt voor

---

⁴ Advies dd. 12 oktober 2001, arc-2001.2995/3.

de *partij*, geen overheidsorgaan is en niet onder de werking van de Archiefwet en de selectielijst kan vallen.

De Raad acht het toepassen van een hybride selectiemethodiek zeer wel mogelijk en in het geval van archiefvormers als de rechtsprekeilde colleges zelfs weiselijk. Het is dan wel zaak om methodisch zuiver te werk te gaan en dat goed te verantwoorden. In deze ontwerp-lijst zouden de handelingen vanuit het gezichtspunt van de rechtsprekende colleges geformuleerd moeten zijn en op een vrij hoog abstractieniveau moeten blijven: bijvoorbeeld *het uitvoeren van gerechtelijk vooronderzoek of het voeren van een strafproces in hoger beroep*. Onder deze handelingen zouden vervolgens de procedurestappen met de bijbehorende neerslag beschreven en gewaardeerd kunnen worden.

De Raad adviseert u om bij een volgende herziening bij de zorgdragers aan te dringen op verbetering van de methodische kwaliteit van de lijst.

De Raad heeft overigens geen bezwaar tegen de voorgestelde waarderingen van de 'handelingen' van de 'actoren' *partij*, *opsporingsambtenaar* en *curator*.

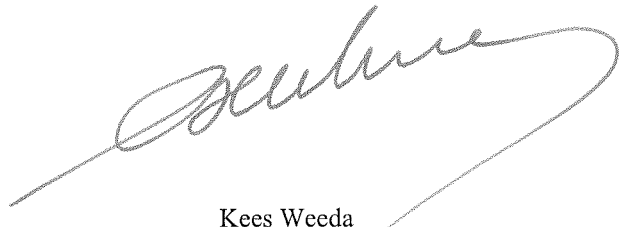
Advies

De Raad adviseert u de ontwerp-selectielijst vast te stellen voor archiefbescheiden die gevormd zijn en worden in de periode 1950-2026 met inachtneming van de in dit advies gemaakte opmerkingen.

Hoogachtend,

Els H. Swaab
Voorzitter

Kees Weeda
Algemeen secretaris